

© Український журнал клінічної та лабораторної медицини, 2013
УДК 616.411 – 001-073 “408”

Зміни ультразвукових показників селезінки при сполученій травмі в залежності від давності її заподіяння

О.П.Бабкіна

ДЗ «Луганський державний медичний університет»
Луганськ, Україна

У результаті проведених досліджень виявлено можливість встановлення давності ушкоджень селезінки при механічній травмі за динамікою змін ультразвукових показників у різні строки після травми.

Ключові слова: травма, давність, селезінка, ультразвукові показники.

ВСТУП

У лікарській практиці травми селезінки зустрічаються досить часто серед ушкоджень паренхіматозних органів черевної порожнини та заочеревинного простору. Дані в літературних джерелах стосовно кількості травм селезінки різняться і, в середньому, автори зазначають, що ушкодження селезінки спостерігаються від 15% до 33% випадків [1-8].

Стаття є фрагментом науково-дослідницької роботи, яка виконується на кафедрі патоморфології, судової медицини та медичного законодавства ДЗ «Луганський державний медичний університет», державний реєстраційний номер 0104U000908.

Метою дослідження було вивчити динаміку змін ультразвукових показників селезінки при сполученій травмі в залежності від давності заподіяння ушкоджень.

МАТЕРІАЛИ ТА МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Ультразвукову діагностику з метою виявлення патологічних змін органів і тканин проводили за допомогою ультразвуку часто-

тою від 0,5 до 1,5 млн коливань на апаратах Sonoace 8000 (Південна Корея), Sonosite Titan (США) з використанням низькочастотних датчиків, які дозволяли проводити дослідження на великій глибині. Переважно користувалися конвексними та мікроконвексними датчиками. Ультразвукові дослідження органів черевної порожнини та заочеревинного простору проводили традиційно, в положенні пацієнта стоячи, лежачи, на правому та лівому боці, на спині. При проведенні дослідження в плановому порядку проводили його натще. Застосовували прокольне, поперечне та косе сканування з усіх можливих доступів. Згідно з протоколом ультразвукового сканування органів черевної порожнини та заочеревинного простору, послідовно в В-режимі досліджували стан печінки, підшлункової залози, селезінки, потім нирок. Оцінку вільної рідини в черевній порожнині проводили в проекції над- і підпечінкового простору, малого сальника, селезінки, лівого піддіафрагмального простору, правого та лівого бокових каналів, селезінки та міжпечелькових скрупень.

Дослідження органів черевної порожнини та заочеревинного простору проводили при надходженні в медичні заклади у 52 травмованих, а також у динаміці на 1, 2, 3 та 5 добу після травми.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Ізольовані ушкодження селезінки нами спостерігалися у 18 (35%) пацієнтів, в 33 (65%) випадках травма селезінки була сукупною з ушкодженнями інших органів черевної порожнини.

При ультразвуковому дослідженні ми вважали за головні ознаки ушкодження селезін-

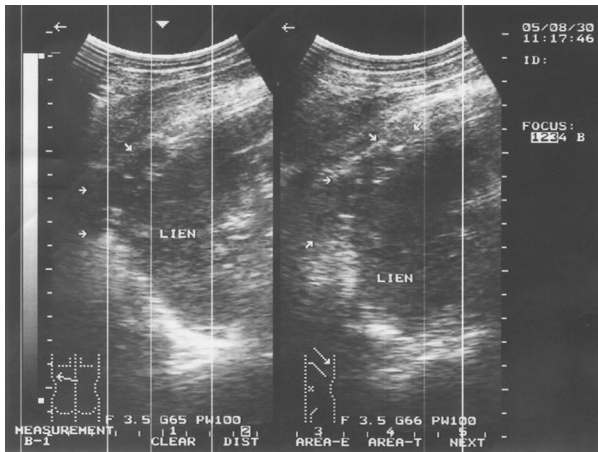

Рис. 1. Гостре рідинне скупчення в проекції діафрагмальної поверхні селезінки чоловіка, 32 років, у перші 6 годин після травми. В-режим.

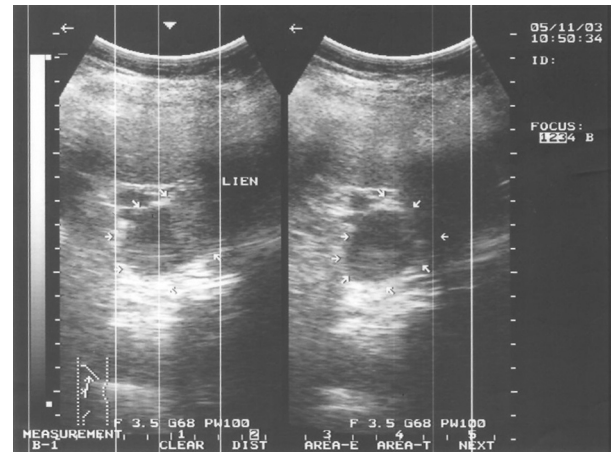

Рис. 2. Рідинне скупчення в проекції нижнього полюсу селезінки жінки, 20 років, через 16 годин після травми. В-режим.

ки виявлення неоднорідності паренхіми та наявності анехогенної структури, а також наявність вільної рідини в черевній порожнині. У 35 (69%) випадках спостерігали нечіткість та нерівність контурів селезінки, а також збільшення її розмірів.

У постраждалих з uszkodженнями селезінки в перші 6 годин за наявності гематом ми спостерігали відсутність чітких контурів органа, зміну характеру її ехогенності за рахунок появи гіперехогенних ділянок різного розміру (рис. 1).

Протягом наступних 12-24 годин у пацієнтів ми спостерігали неоднорідну гіпоехогенну внутрішню структуру гематом, наявність гіпоехогенних включень в паренхімі селезінки (рис. 2, 3).

З 2 по 7 добу ультразвукова картина гематом стає стабільною, контури гематом відносно чіткі, гематоми збільшувались у розмірах, їхня внутрішня ехогенна структура могла бути як однорідною, так і неоднорідною (рис. 4).

Після 7 доби з моменту травми гематоми в розмірах не збільшувалися. Вони візуалізувалися у вигляді поодиноких або множинних анехогенних утворень овальної форми з чіткими рівними контурами, однорідної або неоднорідної структури, але зі стабільною внутрішньою структурою. У 4% спостережень із загальної кількості постраждалих з uszkodженнями селезінки нами були виявлені розриви селезінки. При розчавленні селезінки (2%) ми візуалізували відсутність нормальної структури селезінки, деформацію контурів і форми органа.

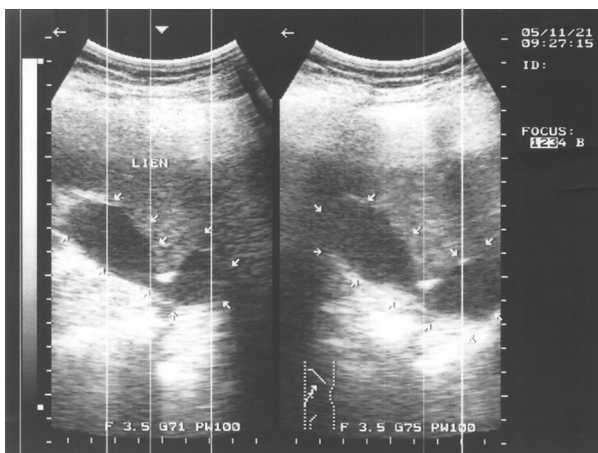

Рис. 3. Рідинне скупчення в проекції нижнього полюсу селезінки чоловіка, 48 років, через 22 години після травми. В-режим.

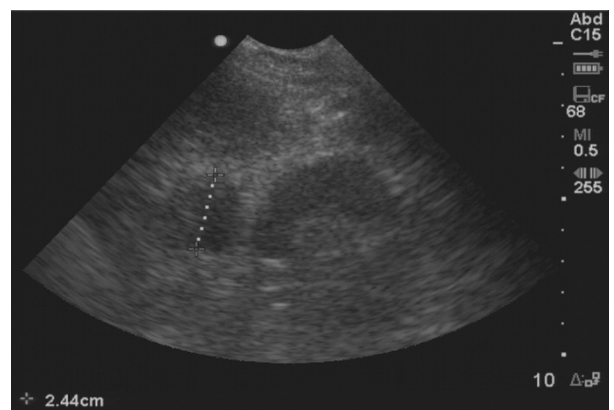

Рис. 4. Утворення округлої форми з нечіткими контурами, неоднорідним внутрішнім вмістом селезінки чоловіка, 39 років, на 3 добу після травми. В-режим.

ВИСНОВОК

Таким чином, у результаті проведених досліджень нами виявлена закономірна динаміка змін ультразвукових показників селезінки у травмованих та загиблих внаслідок заподіяних травм, що вказує на можливість розробки комплексу критеріїв для оцінки встановлення давності виникнення ушкоджень внутрішніх органів черевної порожнини, зокрема селезінки.

ЛІТЕРАТУРА

1. Сапожникова М.А. Морфология закрытой травмы груди и живота / М.А.Сапожникова. — М.: Медицина, 1988. — 160 с.
2. Сабиров Ш.Р. Органосохраняющие принципы гемостаза при повреждениях паренхиматозных органов (печени, селезенки и почек), анатомо-экспериментальное и клиническое исследование: автореф. на соискание ученой степени д.мед.н.: 14.00.27 — хирургия, 10.00.02 — анатомия человека / Ш.Р.Сабиров. — М., 2006. — 36 с.
3. Соседко Ю.И. Значение гидродинамического фактора в механизме образования повреждений при тупой травме / Ю.И.Соседко, А.А.Карандашев // Судебно-медицинская экспертиза. — 1985. — №2. — С. 43-45.

Е.П.Бабкина. Изменения ультразвуковых показателей селезенки при сочетанной травме в зависимости от давности ее причинения. Луганск, Украина.

Ключевые слова: травма, давность, селезенка, ультразвуковые показатели.

В результате проведенных исследований выявлена возможность установления давности поврежденной селезенки при механической травме по динамике изменения ультразвуковых показателей в разные сроки после травмы.

E.P.Babkina. Changes of ultrasound in spleen as a result of injury depending on the length of its causing. Lugansk, Ukraine.

Key words: trauma, remoteness, liver, ultrasound indexes.

As a result of researches the possibility of discovering of remoteness of damages of liver after the mechanical trauma according to dynamics of changes of its ultrasound indexes with different remoteness the after the trauma.

Надійшла до редакції 23.03.2013 р.